

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
10 martie st. v.
22 martie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 10.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25-lei

Trece viața!

Trece viața, trece,
Anii 'n fugă sbor,
Lasă decepțiunea
Inapoi a lor;

Țile după țile
Sbora ca năluci —
Ce păcat de tine,
Vreme, că te duci!

Nu mi-ar păsa mie,
Că tu treci mereu —
Inse vai! cu tine
Mă petrec și eu.

V. B. Munteșescu.

Impărăția Arăpușchii.*

— Poveste. —

A fost odată ca nici odată, și de vreți a ști ce-a fost odată și altă dată n'a mai fost, ascultați pan' oi sfârși, c'acú abia 'ncepui.

A fost un împărat vitez peste fire, că unde pornia cu război, zvântă, de nu rămăsese domnie cât de mică, ori împărăție cât de mare, pe la hotarele împărăției lui, să nu fi fost bătută; și ăst împărat avea trei feciori tot unu și unu de viteji și de frumoși. În povețele lui părințești, împăratu-i sfătuia să lupte înainte mereu, după ce-o muri el, — că eră bătrân și când-când își aștepta ciasul, — și să supuie pe toți vecinii ca să se mărescă țera lor, dar să nu care cumva să intre în împărăția Arăpușchii, care se hotărășce din spre sora-apune cu a lor, că acolo le rămâne osciôrele, căci ori care s'a dus, dus a fost, că 'napoi nu s'a mai întors.

Veni vremea de sbură sufletul împăratului în vėzduh și remaseră feciorii lui împărați câte trei, că se iubiau și n'au vrut nici unu să se departă. Ei, cum se urcară pe scaunu împărăției, nici laie nici bălaie, să intre în împărăția Arăpușchii, că ei gândiau că tatăl lor numa-și făcuse spaimă, fiind că ei nu vedeau în țera vecină cu a lor din spre sora-apune decât câmpii și iar câmpii, pustii

* Povestită de Ion Georgescu, din com. Boțești. jud. Dâmbovița.

gole; orașe, ori sate, ori ômeni, neam! Și se invoiră ca să plece al mai mare cu ôste nenumărată, și dei s'o întemplă ceva și nu s'o puté întorce până într'un an, să plece al d'al doilea și de nu s'o întorce nici într'un an, să se ducă și al treila.

Cum se 'nvoiră așa și făcură. Strinseră ôste mare ca nisipu mării, și după ce-și luă diua-bună dela frați, se puse al mai mare în fruntea ei și ađi nițel, mâne mai mult, intrară în adâncu împărăției căreia îi dăcea a Arăpușchii. Au mers ei așa, cale lungă să le ajungă, și alt n'au vėdut decât pustiu și cer, iar încolo nimic, nici fântână, de se frigeau bieții soldați de sete.

Când, într'o ți, pe la nămieđ, iacă un palat de strălucia ca sôrele. Cum îl vėdū, împăratu, își orėndui oștirea ca să fie gata de luptă și puse de impresură palatul. Când colo în el nimic, nici picior de om, numai casa gola; da o casă... halal să-i fie! Pe jos numai piétră, odăile mari și luminate de miile de lumini că eră mai lumină ca diua; ciorciovelele dela giamuri și canaturile dela uși numai de stejar săpat în chip de flori și de câte alea tôte, iar ușa a mare eră împodobită numai cu nestemate, de-ți luau vederile. Unde mai pui o mėsă mare aședată și încarcată gata cu fel și chipuri de męcări de-ți făceau cu ochiu și te zăpăciau de nu șcieai din care să guști mai 'nainte?... Dar pivnița? lungă, nene, să fi umbat trei țile pan' ea și să te fi rătăcit printre buțile pline de vinuri, d'alea de când cu tata Noe, de să bei un păharuț și să și 'ncepi a da d'ancătelea.

Când vėdură ostașii așa, fuga la pivniți, — că męcarea-i fudulie, bėutura-i unde e, — și bėură până începură ale țiuu urechile, și bolborosind câte alea, ca niște năzdrăvani, adormiră, bute. Ba adormiră și căpeteniile și împăratul, și decă adormiră, peste nôpte, iacă veni în sbor o fată frumôsă, de inlemniai s'o fii vėdut, și când veni, făcū sgomot de se sculară ostași, dar ea numai îi amenința cu paloșul ce ținea în mâna drėptă și toți remaseră inlemniți în loc; tăia din ei și p'ăialați îi luă în vėrfu paloșului și-i aruncă câte unu, din dosul palatului peste alte hoituri de ômeni. După aceea, se puse și spělă dușumelele de sange, strinse canalele buților, — că ostașii de beți ce erau le lăsaseră deschise, de se făcuse vinu gărla prin pivniță, — puse mėsă iar, męcă și ea și spre diua își luă sboru, iar palatul remase ca 'nainte.

La curtea împărătescă, frații lui așteptară un an, și la un an, plecă fratele al mijlociu cu ce bruma ôste mai strinșese într'un an și ajunse și el după îndelungă vreme la acelaș palat, unde i se întemplă taman ca fratelui seu al mai mare. Și când se implini

iar un an, plecã și fratele ăl mai mic, care erã și mai deștept dintre toți.

Ajunse el cu óstea la palat, și óstea făcù tot ca alelalte dinaintea ei, dar băiatu in loc să beie și să se imbete, se furișã dintre ai sei și se urcã într'un pom din fața palatului; și cum erã pomul stufos, se ascunse de nu-l putea vedé nimeni, iar el vedea tot, ș-acolo așteptã tótã ziua până sêra.

Sêra auđi un vãjiit și vëđù pe Arãpușca venind in sbor, o vëđù și cum intrã in palat și cum scotea soldații câte anu-unu in vërfu paloșului și se cătrãniã bietu bãiat de milã, dar ce să facã ?

Numa ce se pomeni dupã aceea că-ș ia iar sboru, Arãpușca, cu paloșul in mână și când o vëđù, atât îi plăcù nuri și tótã fãptura ei, că uitã și de fricã și de tot, se coborì din pom, incãlicã pe un cal care i se părù lui din ai ostașilor, și se luã in gónã dupã ea. A avut noroc că Arãpușca nu se putea întorçe inapoi, că de-l vedea, atât îi erã.

Și ține-te bãete, alergã fecioru de împêrat, peste dealuri, peste vãi, peste câmpii, prin pãduri, de se schilodise calul alergãnd, și ajunse abiã resulfãnd in împêrãția sticleților, de erã într'o pãdure p'un vërf de munte; acolo o perdù din ochi. Ce să facã el ? A prins a intrebã printre sticleți, de nu șcie unde stã ?

— Nu șcim, respușerã sticleții într'un glas, dar, de vrei, să-ți arãtãm calea ce ține ea, că trece mereu p'aici, dar nu se opreșce nici odatã.

Il duserã bietii sticleți pãn' la hotare, pe drumul ce urmã ea, ș-acolo-l lãsarã in voia Domnului. El decã se vëđù singur, o luã inainte drept și dupã o vreme ajunse in împêrãția corbilor, vulturilor și a cocorilor și aceștia fãcurë tot ca sticleții, că nici ei nu șcieau unde stã Arãpușca, fãrã numai că o vëd trecënd in sbor pe acolo.

Merse el, și eșind din împêrãția lor, intrã într'a ciocãrlanilor, grangurilor și cocoșarilor.

Impêrãții ciocãrlanilor, grangurilor și cocoșarilor puserã pristav să strige toți supușii și intrebãndu-i, nici unu n'a fost in stare să spuie unde e locuința Arãpușchii.

Taman într'un târđiu, iatã un ciocãrlan șchiop veniã șonțic, șonțic.

— Eu șciu, mãriele-vóstre, unde e împêrãția Arãpușchii.

— Șcii tu ?

— Cum să nu șciu, pëcatele mele, că d'acolo mi se trage d'am remas șchiop.

— Cine e Arãpușca aia ?

— E o fatã, să trãiți, a cãreia tótã puterea-i stã într'un paloș; fãrã el e femeie ca tóte femeile, dar cu el in mână prãpãdeșce lumea de-o vré.

— Nu cumva șcii dta, ce trebuie să fac ca să ajung in ținuturile ei ? intrebã feciorul de împêrat.

— Ba șciu, dar e greu.

— Sã fie cum o fi.

— Izbãndã să dea Dumneđeu, dec' așã, đise ciocãrlanu, și intinđend aripa-l atinșe pe obraz și-i đise să se dea de trei ori peste cap.

Fecioru de împêrat făcù in ășt chip și se prefãcù într'o muscã ca tóte mușcele, dór cã vorbiã și pricepea tot.

— Acù, đise ciocãrlanu, sui pe spinarea mea. Și luãndu-și điuã bunã dela împêrãți, se ridicã odatã de ajunse pãn' la vëntul turbat și d'acolo se coborì in jos.

— Mãre, da iute sbori, đise fecioru de împêrat, care abiã se ținea să nu alunece jos.

— Pãi altminteri e cale de trei ani pãn' acolo, de-i umblã ca ómenii, d'aia te schimbai eu in muscã... Și mai sãri de vr'o trei ori ș-ajunse la hotar.

Acì decã ajunse, ciocãrlanu đise împêratului să

se dea iar peste cap; el se dãdù, se făcù om la loc și-l invëță să se ducã pe un deal in sus și va da de casele Arãpușchii; să intre in ele pe din dos și va gãsì o ușe cu totul și cu totul de aur; s'o deschidã, cãci prin ea va intrã in odaia in care dórme ea când se întorçe din cãlëtorii.

Sã aștepte acolo pãn' se va culcã și fãrã sã-l simțã, de-o puté, să intre să pue mână pe paloș și fugi cu el sã-l ascundã și 'n gaurã de șarpe, numai să nu-l gãsescã, când l'o cãtã. De-l vei luã, poți face cu ea ce vei vrea, cã in el îi stã puterea întregã.

Feciorul de împêrat nu șciea cum să mulțumescã bietului ciocãrlan de bunãtatea lui, dar ciocãrlanu, neplãcëndu-i plecãciuni multe, își luã sboru, dupã ce-i poți isbãndã, și perì in vëzduh.

Bãiatul făcù intocmai dupã povața ciocãrlanului și isbùti a pune mână pe paloș. Dupã ce-l ascunse bine, se întorșe inapoi și voi să deștepte pe Arãpușca, dar neșciind cum s'o scóle mai frumos, incepù a o sãrutã, cã, maicã Dómne, mult îi mai plăcea, și-ar fi dat și vieța pentru ea !

Arãpușca se deșteptã și vëđëndu-se in brațele lui, se incrunțã, și se ridicã să puie mână pe paloș, dar nevëđëndu-l la locul lui, a priceput cã e in puterea omului de erã lângã ea și fiind cã îi plăcea și ei cã erã frumos, incepù a-l sãrutã și ea, și .. iac' așã...

L'a momit ea, nu e vorbã, ca sã-i spuie unde i-a ascuns paloșul, dar aș ! feciorul de împêrat sã-i mai spuie; par cã nu-i erã bine cum erã !

Dupã ce a stat cãtãva vreme in sãrutãri și in desmerđãri, se cununarã. Fãcurã o cununie... ce mai cununie ! și ce mai mãncãri !.. am mãncat și eu la mészã, da 'n picìorele, cã nu eram poftit și n'a-veam scaun.

Dupã cununie, plecarã să vie in împêrãția bãiatului și pe drum ce să vëđi ? case, ómeni, orașe in tótã rënduêla. Pasã-mi-te, Arãpușca urã ómenii și cu puterea paloșului ei îi prãpãdise, dar acum fiind cã nu-l mai avea, tóte lucrurile își veniserã in fire. Ba a 'nviat și oștile fraților bãiatului cu frații lui cu tot.

Și sfêrșind povestea, incãlicai p'o șea și sfêrșii povestea, cã dór n'ați fi gãndind cã-i minciunã, cã eu nu-s de când cu minunile.

Dumitru Stãncescu.

S o n e t.

Dupã Petrarca.

Entre doi amanți vëđut-am o femeie cu bun nume,
Impreunã cu amorul care șcie să domnescã
Peste ómeni, chiar đeimea șcie să o cucerescã;
Unul eu eram: amantul, altul sórele din lume.

Aruncãnd priviri moróse craiului din inãlțime,
Spre mine-ș întorșe fața veselã ca nici odatã,
Pare cã vedeam ținuta-i cu privirea ei curatã,
Cãt de multã simpatie ea revêrsã pentru mine.

In vërtejul veseliei jeloșia me cuprinșe,
Care pentru prima datã inima mea o invinșe,
Fui jeloș reu de rivalul ce-o priviã cu ochiul drag.

Fața lui de lacrãmi udã și brãsdatã de tristëtã
Fu indatã invëlitã cu un vël suriã de cëtã,
Tare își urisè sórtea, ca invinș, iar eu pribég.

Ioan Bocanici

Pianul Bertei.

Comedie cu cântece într'un act, de *Barriere* și *Lorin*.

Persónele :

*Frant.**Berta de Beaumont.**Julia, servitoare.**Un serv.*

Scena se petrece la Paris, in casa duei de Beaumont.

Un etac Ușă in fund. Mai multe uși laterale. Ușa din stânga se deschide într'un cabinet, a cărui ferestă se vede dând in stradă. O mesă-biouru la stânga, pl. I. La dreapta un cămin cu foc. Pe cămin, candelabre, pendulă, și o cupă de agal; inaintea căminului o sofă, și mai departe un gueridon. La stânga, ceva mai inainte de mesă un pian. Deasupra mesei un portret de bărbat. In fund între ușa principală și cele laterale, console cu statuete, etc.

Scena I.

Julia, Berta.

Julia. (Aprinđend luminările pe cămin.) Dómnă, voiți să ve pun brațelele?

Berta. (In mijlocul teatrului.) Nu-i de nevoie. Le-am pus eu singură.

Julia. Pré bine.

Berta. Iulio!

Julia. Poftiți?

Berta. Câte ciasuri sânt?

Julia. (Privind pendula.) Ciasornicul de aice ăice că e șapte, și cel din salon a sunat șapte jumătate.

Berta. Iulio!

Julia. Poftiți?

Berta. Cum e afară?

Julia. Barometrul din antret arată timp frumos, și afară plouă de-a binelea.

Berta. Iulio!

Julia. Poftiți?

Berta. Cât timp e decând sânt văduvă?

Julia. (Apropiindu-se de ea.) După amintirile mele, sânt cincispredece luni, și după . . . regretele dvóstre, cincispredece ani.

Berta. (Mergând la cămin.) Ești o próstă!

Julia. N'o șciam, dómná. (O tăcere.)

Berta. Iulio! cum ți se pare tutorul meu, dl de Nervil?

Julia. Pețitorul dvóstre? . . .

Berta. (Repede.) Tutorul! . . . dl de Nervil?

Julia. Are un guler pré ascuțit, și niște musteți pré sfrijite. (Privește portretul.) N'are nici de cum nutră de artist.

Berta. A! ție-ți plac artiștii? . . .

Julia. Da, dnă; fiind că sânt fórté veseli, și fórté puțin mândri.

Berta. Și reu crescuți. (Șede pe sofă.)

Julia. Vorbă să ție! reu crescuți! . . . Când slugiam la dl Coaniet, toți me sărutau . . . Am slugit la pictori, la sculptori, la musicanți, și eram fórté mulțumită . . . Me hrăniau cam prost, dar eram mulțumită; și decă ați voi, dnă, ați puté fi reu . . . Nu! . . . pré mulțumită deasemenea . . .

Berta. (Riđend.) Șciu că ai pus remășag, că eu n'oi să fiu nevésta dlui de Nervil.

Julia. Faceți-me să-mi câștig remășagul, dnă, luând de bărbat un artist.

Berta. Me plictisești. Decă vrei să-mi vorbești despre ceva, atunci vorbește-mi de dl de Nervil.

Julia. Bine, dnă. (Căutând ce să ăică.) Intr'a-devér dnă, dl de Nervil se culcă cu mânuși?

Berta. Ce întrebare próstescă!

Julia. Vedeti că . . . lacheul dsale mi-a spus . . .

șugubăț lucru, nu-i așa. Mie nu mi-ar plăcé de loc așa ceva.

Berta. Taci! La ce cias are să vie dl de Nervil pentru a me conduce la concert?

Julia. La noue. (Reluându-și idea.) Dnă, decă voiți să ve spun adevêrul, — apoi, vèd că sânteti mai artistă decăt o credeți singură.

Berta. Ce limbută mai ești!

Julia. Și drept dovédă, e că ve pare reu tot-deuna că n'ați stat mai mult de trei luni in Bretania, unde ați fost acum cinci ani, inainte de a ve mărită.

Berta. (Ridicându-se și coborînd in scenă.) Da, e adevêrat . . . regret Bretania.

Julia. (Trece la dreapta.) Adică liniștea, singurătatea.

Berta. Și încă ceva.

Julia. Ce lucru?

Berta. Pe salvatorul meu.

Julia. Cum?

Berta. Tinerul cioban din munții Cornovaliei, care avea o voce așa de dulce . . .

Julia. Uite! uite! uite! și eu nu șciam nimica despre asta.

Berta. Intr'o séră, când me intorceam dela un joc din impregiurimi, unde me dusesem in costum de țerancă, m'am rătăcit prin munte; visele mele me dusesse fórté departe. Nóptea se apropiá, și cu ea și o gróză ne mai pomenită . . . (Suriđend.) Lupii mai ales . . . De doue ciasuri imi căutam inzădar drumul, ecoul singur respundea la strigătele mele desperate, — când, acea voce dulce și curată începú a me călăuzi; da . . . nu voi uitá nici odată cântecul sêrmanului păzitor de capre . . . (Cântă.)

Petre, o! micul Petre!

Ce mult s'a 'ndepărtat . . .

Pentru o mică flóre

Ce eu i-am refusat.

Julia. Uite! da șcii că-i frumos?

Berta. (Urmând.)

Aș vrea și ađi ca flórea

Să fie neofelită,

Și eu, micului Petre

Să fiu încă iubită.

Julia. Sémână mult cu cântecele nóstre!

Berta. (Suspînând.) Și erau vr'o doueđeci de cuplete ca acesta . . . El cântá, și eu me duceam după cântecul lui. Am mai revêđut de doue ori pe tinerul meu cioban, in munte, séră, la lumina stelelor . . . Am intrat chiar in mica lui colibă, unde el me adăposti, unde adormii, legănată de dulcele sale refrenuri, cari repetau neincetat numele unei fetițe, logodnica lui fără indoélă.

Julia. A! aveai o rivală!

Berta. O rivală? . . . Cređi că am iubit pe acest copil al nourilor? o poți tu crede?

Julia. Da, dnă.

Berta. (Riđend.) Ei bine, și eu de asemenea. Da, acéstă nepăsare selbatică imi plăcea . . . El părea că nu me vede, că nici nu-i trece prin minte că eu aș fi acolo . . . Il rugai să cânte, și el cântá, iată totul. Odată, el m'a întelnit departe de coliba lui, și nici nu m'a recunoscut. M'am mâniat pe densus . . . dar n'aveam dreptul . . . in aceea ăi, nu mai eram Bretonă . . . (Suspînând.) Ah! mi se pare că am regretat un moment, că nu sânt o fetiță sêrmană din Cornovalia; dar m'am rușinat indată de rătăcirea mea.

Julia. Și v'ați grăbit de a deveni dna de Beaumont.

Berta. Și am greșit óre?

Julia. Nu, de óre ce ați remas văduvă aprópe indată.

Berta. Ah Iulio! . . .

Iulia. Dar... decă cumva v'ați renturná in Bretania acum?..

Berta. Ce copilá mai ești! (Privind pendula.) Curios lucru; dl de Nervil nu mai sosește... Mi se pare că pusese un remășag cu dl de Sareuil, pentru cursa cea mică dela Maillott; și trebuia să călătorească el însuș...

Iulia. Ei bine, dnă, de sigur că el călărește încă séu mai bine... O! de ș-ar fi rupt gătul...

Berta. Iulio! ești!

Iulia. Iertați-me, dnă...

Berta. Du-te, și îndată ce vei zări trăsura dlui de Nervil, să te duci să dai de știre mătușicăi; ea va merge cu noi. Du-te!

Iulia. Me duc. (Aparte, eșind.) De-ar fi dat Ddeu să-și fi rupt gătul! (Ese prind fund.)

Scena II.

Berta, singură.

Prôsta asta mi-a dat o frică! (Uitându-se într'o oglindă mică, ce e pe gueridon.) Ah! aceste diamante sânt așa de reu aședate... (Respingend o fășie de pěr.) Aide! din fericire, nu se pôte întemplá nici un pericol! Dl de Nervil e un așa de bun călăreț... Cât îi șede de bine pe cal!.. Ah Dómne! decă aș luá de bărbat un artist, ce-ar țice mătușă-mea, călugărița?... și unchiul meu, marchisul?... cât sânt de palidă! Par a o nălucă din legendele Bretone. (Fredonând.)

Aș vré și ađi ca flórea
Să fie neofelită...

Oh! dar e un lucru poznaș de tot. Acest cântec prost îmi dá totdeuna poftă de plâns!.. Trebuie să me gândesc la ceva mai vesel, la dl de Nervil de exemplu. (Privind portretul.) Ar fi făcut mai bine decă și scotea portretul călare... e mult mai plăcut, decât când e pe jos... Ah ce frumos e... calul seu... (Cască.) Vai! mă plictises ingrozitor. Ce să mai fac? (Privind pianul.) Ah! acele note pe care le știu ascunse de așa mult timp, îmi vor spune multe lucruri tainice. (Aședându-se la pian.) Aideți, surori albe și negre, îmi veți vorbi voi de Liszt, séu de Zalberg, de Weber séu de Mozart?... (Găsind o bucată de musică) Ce-i acésta?... Studiele inimei de Frantz, compositorul acela a cărui aventuri triste le cetiam ieri... Acum doueșeci și cinci de ani, mi s'a spus. — Așa de tiněr, și cu atâta talent, — și să fi suferit atâta. Aș dori să-l cunosc... (După riturnelă.) Totul ce a compus el, este de o simplicitate incântătoare. (Cântă acompaniându-se.)

Copilă visătoare, cu aurite plete,
In brațe-ți cerul puse comori făr de sfērșit,
Cu dragoste inima-ți pe toți pôte să 'mbete,
Căci farmecul din ochiu-ți o lume a răpit.
Și mâna ta e plină de aur, ce lucește,
Cu care poți tu stinge mult grele suferinți; —
Cu dragostea alină amorul ce jelește,
Cu auru-ți stîrpește durerile fierbinți!

(Va urmă.)

N. A. Bogdan.

Copilul nedus de mână cade potienind.

*

Când îți place un fel de mâncare, celelalte sânt de prisos.

*

La hainele vechi să stai cu acul in mână.

Cornelia Emilian.

Bibliografie.

Über den Ursprung der Rumänen. Ein Beitrag zur Ethnographie Südosteuropas, von Traugott Tamm. Bonn, Verlag von Emil Strausz. 1891.

(Urmare.)

În capitolul II »Noua creațiune alui Traian in nordul Dunărei» (pag. 20—37) se ocupă autorul mai înteu cu resbelele lui Traian in contra Daciei și ajunge la rezultatul, că numai in munții cei mai neaccesibili, mai ales in munții nordici marginali ai țerei redicate s'au ținut resturile poporului dacic călcat in picioare. De sine se înțelege, că autorul a premis notițele necesare, inainte de a ajunge să descrie in mod concis resbelele lui Traian, dară fiindu-ne acelea mai próspele in memorie, trecem a schită cele ce urmăză după subjugarea Daciei.

In tractarea despre romanisarea Daciei autorul se razimă lórte mult pe probabilități și analogii și nu-și espune opiniunile cu destulă resoluțiune, ci se loloșește des de espresiuni, care lasă a se înțelege óre-și care indoélá, cum sânt: pôte că, verasemenea séu probabil și altele, de care abundeză limba germană in conjugățiunea perifrastică.

In timpurile prime după cucerire, țiice el, s'a ocupat stabil probabil numai acea parte a Daciei, care a fost mai aprópe de basa de operațiune a Romanilor, așa dară sudvestul: Banatul de astáđi și regiunile limitrofice ale Transilvaniei. Garnisona militară constá dintr'o unică legiune la Apulum. Acésta n'a fost in stare a apără linia confinară a estinsului complex de țeri, peste care domnise Decebal, acésta nu erá intențiunea lui Traian: el a amplificat fortificațiunile și garnisónele liniei dunărene, a considerat dară acésta linie ca și mai nainte de propriul confiniu al imperiului, și garnisona de dincolo in Dacia prestá óre-ș cum serviciu de anteposturi.

Satele și cetățile din nordul Dunărei au fost parte mare depoporate și ruinate prin rebel; peste acésta, după pracsă vechie, resturile poporațiunei invinse, care vor fi mai remas, au fost impinse probabil cătră periferia nordică și ostică, așa că cel puțin șesurile fructifere ale vâliilor sudvestului au putut fi cam deșertate de popor.

Relațiunea lui Eutropiu, că Traian a transportat in Dacia mulțime nenumărată de ómeni din tótá lumea romană o combate autorul cu argumente scóse mai mult din analogia altor provincii și se încercă a-i debilitá credibilitatea séu in cazul cel mai bun a reduce colonisațiunea la o adunatură de aventurieri. Așa țiice intr'altele: Pôte că notița lui Eutropiu e o crasă esagerațiune, pôte că adunatura de aventurieri din tóte regiunile lunei s'a întemplat de sine, fără influința și presiunea statului. Mai incolo polemizând cu Jung, carele admite colonisațiunea, intoneză, că atât Galia cât și Ispania, precum și probalminte Dacia nu s'au romanisat, séu nu principalminte, prin coloniști de naționalitate romană: abstrăgend dela coloniele militare mai mult séu mai puțin numeróse, in care erau veterani de origine cât se pôte de pes-triță, abstrăgend dela oficianții și comercianții romani, cari in urmă au remas in țérá, romanisarea s'a efectuit inainte de tóte prin aplicarea dreptului roman și a limbei giudiciale romane și prin cultura superióră romană.

Precum se espimă mai in jos, romanisarea Daciei o atribue civilisărei, nu colonisărei, și dela acésta părere nu se lasă a fi abătut prin afirmațiunea contrară a lui Eutropiu, înteu pentru că acesta nu e demn de credință, a doua pentru că decă și-ar fi scos notița despre colonisare din vr'un isvor bun, nu s'ar

fi indestulit in motivare cu simpla expresiune *ad agros et urbes colendas*, ci ar fi aflat in acelaș isvor, că spre scopuri speciale, anume pentru exploatarea minelor de aur, s'au adus masse de lucrători in țără, nu pentru agricultură și pentru reimpoporarea cetăților pustiite.

Cumcă s'au adus o mulțime de băiași, mai ales

tale, sacrificiele ȝeilor din Emesa, Doliche, Tavia, Eriza șcl. Cultul ȝeiței Isis și alui Mithras — ȝeități onorate mai târziu in tot imperiul — eră aici pro- vȝedut in special de Greci, așă dară orientali ca sacer- doți; o specialitate provincială, care nu se află alt- undeva. De sigur, ȝice autorul nostru, nu i-ar fi ve- nit nimeni in minte a inundă Dacia in masse mari

M I T I T E I I.

din Dalmația, se provocă la Jung și Tomaschek, apoi combate pe scurt părerea lui Jung, carele susținând colonisațiunea, afirmă : Mulțimea cea mare a imigratorilor in se a fost de origine siro-asiatică (se înțelege Asia mică.) Noi aflăm omeni din provincia Asia, din Bitinia și Caria, din Galatia, din Siria in sens mai lat. Ei au adus cu sine din patria mai veche cultele orien-

tu o poporațiune colonială așă de pestriță, decă n'ar esistă nefericita afirmațiune a lui Eutropiu. Căt de des intimpinăm in provincia Dacia elementele siro-tenice și asiato-elenistice memorate de Jung, tot așă se u încă mai des le intimpinăm in tôte celelalte părți ale imperiului, și n'ar fi nimic mai extravagant, decăt a socoti de esemplu Ostia și Puteoli de cetăți cu

poporațiune esențialminte sirică, numai pentru că șcim, că s'au aședat într'ensele comercianți sirici. De aceea nu e pré mare cutezarea, decât respingem imigrațiunea acelor elemente orientale în măsură mai mare, mai ales ca agricultori, pe când considerăm de lucru natural, că neguțătorii sirici, cari pe timpul imperiului respândiți peste tot *Orbis Romanus* jucau un rol așa de însemnat ca astăzi Jidovii, s'au presintat de loc séu curénd după deschiderea Daciei, spre a luá parte la civilisarea ei în folosul lor propriu. Aci citezám un pasagiu mai lung din Mommsen V. pag. 466, 467, din care estragem numai, că în timpul mai târziu al imperiului se aflau neguțători sirici în totă Italia și în emporiile mai mari ale occidentului, în Salonae în Dalmația, Apulum în Dacia, Malaca în Spania, înainte de tóte în Galia și Germania d. e. în Bordeaux, Lyon, Paris, Orleans, Trier, și că precum Jidovii așa și acești creștini sirici trăiau după datinele sale și în conventele sale se folosiau de grecesca lor. Cu nedreptul, ție autorul, relevéză Jung ca specialitate provincială a Daciei, că cultul Isis și Mithras se provedea de sacerdoți greci, adecă orientali; aceste comunități comerciale sirice impuneau contribuțiuni asupra membrilor sei, din care se acoperiau înainte de tóte spesele cultului țieilor patriotici din străinătate, și factoriile (agențiile comerciale) mai mari ajutau pe cele mai mici.

Autorul reflectéză, că Eutropiu nu aminteșce acéstă imigrațiune caracteristică siro-asiatică efectuită din inițiativă privată, nici ceea a băiașilor dalmatici efectuită de stat, așa dară n'a știut nimic despre ambele.

Ce se atinge de *infiniteae copiae hominum* (mulțime nenumărată de ómeni) acestea séu le-a inventat Eutropiu, séu Traian a adus întrú adevér coloni în Dacia; dar aceștia au fost de sigur țérani și țieeri rurali; acești coloniști, nu companiile comerciale ale cetăților, au format apoi fundamentul unei poporațiuni provinciale romanice.

După ce aminteșce mai departe inaintarea mai târzie a legiunilor și recunóșce, că Dacia s'a romanizat fórté repede și intensiv, și anume precum țiee el acum cu óreș-care restricțiune »principalmente prin civilisare, nu prin colonizare, decât nu ne amăgim de tot», celor ce deduc din numele topice Apulum și Alburnus, că un număr însemnat de imigrători ar fi venit din Italia, le obiectionéză, că un unic Apulan și Lucan e de ajuns a esplicá existența ambelor nume italice. Dênsul ține, că cei mai mulți coloniști, căți vor fi venit, au fost Norici, Panoni, Dalmatini și Mesii romanizați. Aduage mai încolo, că nu e cunoscut, ca coloniștii ilirico-dalmatici afară de montanistică și de spêlarea aurului să se fie ocupat și cu agricultura. E fórté probabil, că țéranii și păstorii au fost în pluralitate de origine dacică; precum țiee Tomaschek, espresiunea »Dacia diuturno bello viris fuerat exhausta» (Dacia prin resbelul îndelungat a fost stórsă de bărbați) nu e a se luá în înțelesul cel mai strins al cuvântului; e drept că nobilimea națiunii dacice a cădút jersfă resbelului, dar plebea din cetăți și dela țéră și-a mai putut prolungi óreș-care esistință ca element de improparare, carele inse pentru inferioritatea sa spirituală a trebuit să se convertescă în noua poporațiune și să primescă limba străină.

Historicii seculilor următori memoréză des încursiunile seminițelor dacice încă nesubjugate; aceștia vor fi fost urmașii celor ce după căderea Sarmisegetusei s'au retras în munții nordici; între dênșii ramul cel tare și belicos al Carpilor. Afară de acéstă e cert, că Romanii au știut câștigá pe partea lor alte părți ale poporului dacic pe care, prin tratare

blandă și cruțătore le-au despărțit de rudeniile neimpăcabile. Timpurile pacinicé, fericite, care prin mai mult de un semisecul după cucerirea Daciei au favorizat prosperarea economică a țérilor dela Dunărea inferióră, vor fi înduplecat pe aceste elemente dacice a primi cultura romană, și limba latină s'a lăit tot așa de repede ca odinióră în Panonia.

Cu totul opusă e părerea lui Roesler, carele afirmă: »Avem causă a presupune, că elementul dacic subjugat s'a ținut departe de atingerea cu cultura romană și a nutrit mai încolo rancórea sa în contra Romei.» N'am șci, care ar fi cauza aceea, țiee autorul, decât nu nisuința lui Roesler de a presintá romanisarea Daciei, în interesul ipotezei sale de migrațiune, ca absolut nesuccesă.

În finea capitulului se resumă starea lucrurilor pe ambe țérmurile Dunărei inferióre la începutul seculului III: cultura romană efectivă, intensivă n'a putut strabate în țérule peninsulei balcanice nordice și în țérule fostului imperiu dacic în cea măsură ca în Galia pe acelaș timp — în peninsula nu, pentru concurența Grecilor și pentru puțina concesiune a țérei cu Italia; iară în Dacia nu, pentru că peste tot n'a fost nici când intențiunea Romei a face din țéra muntósă a Transilvaniei și din regiunile dela pólele sale mai mult decât un antepost, carele trebuiá ținut din motive militare și fiscale. Décă totuș Dacia s'a romanizat așa de tare, cât numai i-a conces pozițiunea izolată numai în sud-vest marginașă cu regiuni romanizate — mai tare decât d. e. Mesia inferióră, se póte atribui înainte de tóte viului comerț, tesaurilor solului și munților apêrători ai Transilvaniei, trei factori, cari nu erau la îndemână în Mesia, séu nu în aceeaș măsură.

(Va urm.)

Teodor Roșiu
em. profesor gimnasial.

Cugetări.

Ne este mai lesne a ne spói cu o mulțime de cunoșcințe, decât a cunoșce mai bine un mic număr din ele.

*

La unii, mândria ține loc de mărime; neome-nia de statornicie; și vicșugul de spirit.

*

Noi ne plângem de repediciunea timpului, și cu tóte acestea noi avem mai mult timp decât am șci cum să-l întrebuițăm: ne petrecem viața nefăcând aproape nimica, séu făcând ce nu s'ar cădé să facem.

*

Ómenii nu sânt mari prin patimele lor, ci prin rațiune.

*

Faptele nóstre nu sânt nici atât de bune, nici atât de vițioșe, cât voințele nóstre.

*

Natura face meritul și norocul il pune în lucrare.

*

Omul modest, care n'are nici odată mari pretențiuni, nu supêră nici de cum prin covêrșirea lui; el viețueșce liniștit în micul cerc în care se măr-gineșce, și pacea se despăgubeșce de glorie.

*

Ne plângem că sânt puțini amici sinceri: cauza este că sânt puține inimi oneste.

Gr. Mărunțeanu.

Scrisore din Berlin.

Iarăș tuberculoasă. — Poezie romantică. — Romanticism și simbolism. — »Thermidor«, drama lui Sardou, la Lessing-Theater. — Societatea »Tinerimea Română studioasă.«

Cititorii »Familiei« își aduc de sigur aminte, în ce fel mi-am dat opiniunea, acuma câteva luni, în ce privește tratamentul tuberculozei plămânilor cu mijlocul lui Koch. Dacă nu me înșel, am fost cel dintâiu care am cutezat să țin, ceea ce credeam. Lunile din urmă m'au convins, că n'am greșit când am scris, că vindecarea oficei prin limfa lui Koch e un ce iluzoriu de tot. Astăzi mai toți clinicianii s'au convins și domniile lor, care e efectul medicamentului născut cu atâta gălăgie, ce poartă astăzi numele de »Tuberculinum Kochii.«

Inse de-abia am gătit-o cu una și iată că se ivește ceva nou. Profesorul de farmacologie la facultatea de medicină din Berlin, dr. Oscar Liebreich, care s'a distins prin studiul valoarei ipnotice a clorurii hidratate și care a descoperit grăsimea »Lanolina«, ce servește în mod excelent pentru fabricarea alifielor medicale, domnia sa crede a fi găsit în Cantaride un mijloc sigur în contra tuberculozei cutane și pulmonare. Nu mai țin nimic asupra viitorului acestui nou medicament, și amintesc numai, ca curiozitate, că și un alt medic berlinez, profesorul dr. Ewald, a descoperit un mijloc antituberculos și că peste câteva zile se va anunța și un al patrulea, care se experimentează în momentul de față la clinica internă dela Charité, sub direcțiunea profesorului dr. Leyden. Imi aduc aminte de un cuvânt al lui De Panest adresat, la 1796, către Malet du Pan, și care sună: »Ils n'ont rien appris ni rien oublié.« Eu l'aș schimbă: Au uitat totul și n'au învățat nimic.

Dar se poate că entuziasmul antituberculos, așa de tare în Germania, e un ce cerut de natura timpului. După o vreme lungă cât se poate de realistă și naturalistă, vedem că poezia începe a recăpeta un avânt romantic. Cine n'a comparat literatura germană a anilor din urmă cu »Almanachul muselor« al lui Schiller, reinviat ast an, n'a vădit contradicții cât se poate de tare. Un vânt cu totul nou suflă pe câmpul lirice germane, vântul romantic atât de urât și atât de batjocorit. Și se vede, că sunt persoane cari au simțit dor pentru o astfel de poezie; almanachul editat de Cotta a avut unul din succesele cele mai mari. Ce poate însemna această reînviere? Cum să ne explicăm această manifestațiune a spiritelor?

Și o mare parte a poezilor tineri germani ne demonstrează din nou, că dela romanticism până la simbolism e numai un pas. Dela poezia naturalistă, a concretului, am ajuns la cea romantică, pe care aș numi-o a idealisărei, și iată că ajungem la cea simbolistă, care nu se ocupă decât cu abstract. Simbolistii au dat poeziei lor numele de »lirica sufletească«; — cuvântul e foarte frumos, dar păcat că manifestațiunea sufletului mai totdeauna e concretă, și tocmai manifestațiunile concrete au fost până în timpul din urmă obiectul pe care generațiunea modernă l'a descris cu predilecțiune. Școala cea nouă uită, că lumea modernă cu greu va fi în stare a se confundă în lumea abstractă pe care o vor descrie dlor. În ori ce caz inse, aparițiunea poeziei simboliste e deja pentru sine un fenomen destul de interesant.

Și la noi, la Români, dl Alesandru Macedonski,

a încercat să publice astfel de poezii, lucrute și din punct de vedere instrumentalist, adică cu niște forme ritmice cu totul proprie. Intâia dsale poezie de-acest gen se intitulă: »In arcanse de pădure« și sună:

In arcanse de pădure intunerec ce spăimântă,
Frunța tace lângă frunță și copac lângă copac;
Nôpte tristă, nôpte mută, nôpte murtă, cer opac. —
Dar privighetorea cântă, dar privighetorea cântă.

In arcanse de pădure vijelie ce spăimântă,
Trăsnet roșu ce 'nfășură și surpare de potop;
Pentru ce e armonie o mănăie fără scop, —
Dar privighetorea cântă, dar privighetorea cântă.

In arcanse de pădure grozăvie ce spăimântă,
Aurora întârziată nu s'arată sub frunziș,
Intunerecul în cale i s'a pus de-a curmeziș, —
Dar privighetorea cântă, dar privighetorea cântă.

Ei bine, nu toți pot ave acelaș gust. Acesta am vădit și cu drama a lui Victorien Sardou, »Thermidor«, care s'a represintat săptămâna trecută la Lessing-Theater din Berlin. Opera pentru sine, acesta au recunoscut-o toți criticianii, e mai inferioară decât dramele anterioare ale lui Sardou, și cu toate acestea succesul dobândit de personalul Teatrului drului Oscar Blumenthal a fost foarte mare. Țin personalul teatrului, și nu opera. căci ne-am convins cu toții, că nu acțiunea, în multe părți cât se poate de nefirescă, ci numai sceneria laudabilă a teatrului și talentul actorilor au fost pricina succesului.

Cu tot entuziasmul auditorului, toți criticianii au avut curajul a spune marelui maetru Sardou, ceea ce trebuia să-i spuie ori-ce om corect: că »Thermidor« însemneză un pas înapoi.

Societatea »Tinerimea Română studioasă« din Berlin face progrese. Unele redacțiuni au avut buna voință a promite trimiterea regulată a Țiarelor lor, și ar fi de dorit ca exemplul să fie imitat de toți cari se interesază de cultura viitorilor luptători români.

S'au mai ținut trei conferințe: dl S. Socoliiu a vorbit »despre mișcare«; dl G. Marinescu »despre inervațiune«, demonstrând fenomenele inervațiunilor, la brâșce, prin electricitate; și dl Melchior Hârsu, doctor în medicină, »despre rolul prostituțiunii în societatea modernă.«

Moise.

Balul și concertul român din Timișoara

— La 14 martie. —

După un interval de câțiva ani, inteligența română din Timișoara s'a rezolvit să aranjeze un bal și concert, voină a da ocaziune inteligenței din giur a conveni a se cunoșce, — să uite cel puțin pe o seră de situația noastră cam nepotrivită pentru petreceri.

Publicul care a luat parte, a fost, putem dice, florea inteligenței, — se poate asemăna cu un buchet pompos — dar cam mic! Cadrilul întăiu l'au jucat 34 de părechi, iar cu spectatori cu tot au fost vreo 200 de persoane, ceea ce pentru giurul Timișorei ca centrul Bănătuului, trebuie să mărturisim că nu e tocmai număr indestulitor.

Succesul moral inse și caracterul petrecerii cred că se poate numi: cel dintăiu foarte bun, acest din urmă curat românesc!

Petrecerea s'a început cu un concert la care a conlucrat, afară de 2 numeri a capelei militare, dna Ermina G. Lazaru avocatésă în Vinga, cântând cu

adevărată virtuozitate două piese clasice: Die Forelle de Steph. Hellen și o Fantasia română de Hianac; — critica cea mai strictă nu ar pute decât să constate, că dna Lazaru e adevărată virtuoză ca pianistă; — ușorătatea cu care trece peste cele mai mari greutăți tehnice, arată o dexteritate rară, — predarea musicală ne-a dovedit, că virtuoza noastră cântă cu acel adevărat simț, care totdeauna e în consonanță cu ideile autorului pe cari le exprimă în opul seu, dar a căror corectă exprimare e o greutate care numai adevăratele talente musicale o pot învinge; — aceste sunt unite în virtuoză noastră cu o rară memorie musicală; cele mai grele piese, fără multă pregătire, le predete fără note.

Sântem mândri și-i mulțumim pré st. dómne pentru onórea ce ne face! Publicul și-a dat, prin aplause frenetice, expresiune entusiasmului seu celui mai sincer.

A urmat corul vocal român din Biserica-albă sub conducerea dirigentului seu dl Greipel.

O rară disciplină caracterisază acest cor, care i face posibil esacta predare a unei piese, cum e »Pe malurile Prutului« de Porumbescu; dar nu se pôte face nici o deosebire între toți cei 4 numeri din concert cari i-a executat bravul cor. »Etă ȕiua triumfală« de Humpel, »Tudor«, din repertoriul lui Barbu, tot atâtea executări escelente, de natură seriósă.

A urmat apoi o parodie asupra »Estud. Espagniola«, la care s'a prezentat corul complet în costumuri originale a cunoscuților studenți spanioli, cu pălăriile în două unghiuri și semnalurile lor caracteristice: lingura, furchița și cuțitul în pălărie; — un tablou pictoresc!

Tecstul Pa cântat româneșce și spanioleșce.

Acest cor care abiă numeră 17 membri, are și o putere estraordinară; consonanța inse este admirabilă, pentru că tenorul și basul e asemenea puternic.

După concert a urmat jocul, care a durat în cea mai bună dispozițiune până cătră 6 ore dimineața! Costumurile naționale au fost preponderante și unele foarte frumoșe.

Și acum să me incerc a ve prezentă cununa damelor, cerënd scusă decă n'ar fi completă; dar îmi voi da silința a evită ori-ce greșelă.

Au participat dómnele: Rotariu (Timișóra), Maior, Bredicean (Lugoș), Oncu (Arad), Lazaru (Vinga), Papp (Arad), Miulescu (B. Comloș), Țeran, Schelegian, Karasz, Olariu, Neagul (Timișóra), Chirița, Dorca, Russu, Vaianț, Petrescu, Loichița, Buibaș, Gerdan, Milu, Zarie, Trăilescu și altele.

Dșórele: Sidonia Maior, Lucia Vlad, Hodoș, Aur. Fizeșan, Buibaș, Schelegian, Gerdan, Karasz, Neagul, Voianț, surorile Petrescu, Loichița și altele.

Domnii: Dr. Maior, Bredicean, dr. Oncu, V. Papp advocați, I. Mihalțan maior auditor c. reg., G. Lazaru adv., Miulescu protopresh., Șagău prot. din Reghinul săsesc, Olariu maior c. reg., Muntean căpitan, Humița căpitan, Ion căpitan, Herbay căpitan, Mangra prof., dr. Trăilescu prof., dr. Manguica medic în Oravița, Herbay inspector de asigur., Șandor propr. Cuieșd, Valer Pop propr. Jebel, Buibaș Ișvin, Schelegian ases. consist., Karasz, Țeran, locot. Velican, Milu, Chirița, Petrescu preoți, Voianț invet. etc. etc.

Caracteristic e, că străinii, de și s'au distribuit între dênșii invitări, nu și-au presintat cinstita față.

d. a. . . m. . .

M i t i t e i i .

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Un tablou foarte drăgălaș. L'am puté numi cui-bul bucuriei. Căci unde ni se infătoșeză mai mare

veselié, mai multă bucurie, decât prin acești angerași!? Fiecare suride, fiecare ne face impresiunea veseliei și a bucuriei; toți și tóte respândesc un farmec juvenil, care ne transportă în lumea visurilor dulci și ne întineresce. Privirea acestui grup de copii mititei stérneșce mii de sentimente, cari tóte se împreună în cuvântul: fericire!

B o n b ó n e .

X . . . șcie să se scuse într'un mod spiritual.

La balul presei, calcă din nebăgare de sémă pe piciorul unei dómne frumoșe. Acesta se supără . . .

— Me iértă dómna, dice X . . . închinându-se; dar pentru a vedé piciorul dtale, ar trebui un microscop . . .

*

Un tinér: Domnișóra Amandă, decă, nu-mi vei da astădi sărutarea dorită de mine, me voi resbună cumplit contra dtale, căci după mórtea mea voi face să ți se presinte 'spiritul meu . . .

Dșóra: Pentru ce nu o faci acésta până ești în viețá?

*

La bal.

Un adolescent se apropie de o tinéră femeie, cu privirea induioșată și cu o toaletă severă.

— Pot îndrăsní, dómna, a ve invitá la acest vals?

— Primesc, domnule, dar te rog, să jucăm forte incet. Anul meu de doliu n'a trecut încă.

L I T E R A T U R Ă Ș I A R T E .

Novele de Smara. Sub acest titlu a apărut la Bucureșci, în editura librării Socec et Comp., o broșură de romane, datorite dnei Smara, una din colaborátorele noastre bine cunoscute. Broșura conține șese romane și trei aquarele, dintre cari patru s'au publicat întâiu în foia noastră. Pe când dna Smara în poezii ni se presintă ca o adâncă cugetátore, ceea ce a probat și poezia-i din nr. trecut, în romane se arată un ager spirit de observațiune, în deosebi escelază în descrierea naturei și ale frumusețelor acesteia. Vieța dela țéră este elementul în care autórea se află acasă și din care își scóte tóte sujetele ce descrie, sujete simple dar scrise mai totdeauna cu multă gingășie și cu colorii poetice. Citirea lor ne produce momente de plăcere. Tiparul e frumos, ca tot ce ese din tipografia Socec. Prețul nu e însemnat.

Noul Ateneu din Bucureșci este unul din cele mai frumoșe și mai imposante edificii de artă ce posedă capita României. Dar lucrarea, făcută prin inițiativă privată, încă nu e terminată. Anul trecut senatul a votat Ateneului o subvenție anuală de 28,373 lei, în condițiune ca ministerul cultelor să beneficieze de local pentru diferitele solemnități școlare și conferințe didactice. Fiind inse, că colecțiile științifice și artistice de mare valóre, grămădite în palatul universității, nu mai pot remâne în starea în care se află acum, astfel că pentru aședarea și păstrarea lor ar urmă să se clădescă un local propriu, ministrul cultelor a cerut dela consiliul de ministri, ca față cu cererea președintelui Ateneului, căruia cu mijlócele de care dispune îi este peste puțină d'a terminá acésta mărétă clădire, ce ar puté mai târđiu servi statului pentru diferitele trebuințe ale sale, să se autorizeze ministerul cultelor a luá asupra-și esecutarea lucrărilor pentru completarea părții despre strada Poșta-Vechie a Ateneului, unde apoi s'ar instalá, colecțiu-

nile artistice. Costul lucrării este în valoare de lei 372,755, bani 44. Se va publica licitațiune în cel mai scurt termen pentru darea în întreprindere a lucrărilor.

Premii literare. Societatea geografică din București, intrunindu-se zilele trecute în trei ședințe, sub presiunea regelui Carol, a acordat următoarele premii: Premiul »General Manu« s'a dat dlui Pandale Georgescu, pentru geografia sa asupra districtului Teleorman; premiul »Gr. Cozadini« s'a dat dlui Const. Georgiu, pentru geografia districtului Némțu; iar premiul »Ion Făt« dlui D. Iorgulescu. Acest din urmă, scrie »Timpul«, a fost personal felicitat de regele și de prințul moștenitor pentru frumoasa sa lucrare. Totodată regele a pus la dispoziția societății suma trebuită pentru tipărirea geografiei dlui Iorgulescu.

Povești populare. Literatura noastră populară se îmbogățește pe și ce merge. Direcțiunea ce a luat mersul literaturii române, îndemnă din ce în ce pe mai mulți să se coboare în popor și să adune de acolo comorile limbii noastre. Astfel avem mai multe culegeri de povești populare, care se urmăresc necontenit. Zilele trecute iarăș a eșit una. Titlul acesteia e: »Culegere din cele mai frumoase povești« de Ioan Bota. Editura librăriei N. I. Ciurcu, Brașov. Culegerea acosta cuprinde opt povești; culegătorul lor, fiind învățator la sate, ș-a dat silința a reproduce fidel limba poporului, în mijlocul căruia trăește. Lucrarea sa va fi citită cu plăcere. Prețul 30 cr.

Robinson româneș. S'a tradus mai de multe ori și în românește renumita scriere »Robinson.« Acuma, acosta eselență lectură pentru tinerimea mai mare, s'a tradus de nou și a eșit la Brașov în editura librăriei N. I. Ciurcu. Titlul ei este: »Robinson Crusoe« s'eu »Aventurile minunate ale unui naufragiat«, lucrat pentru tinerimea noastră. Cu șese chipuri. Scrierile menite pentru tinerime au însemnată mare și adâncă; de aceea recomandăm cu toată căldura acosta lucrare foarte potrivită. Prețul 35 cr.

Memoriul studenților universitari din București, privitor la situațiunea Românilor din Transilvania și Ungaria, a apărut la București. Memoriul se împarte în două părți: prima se ocupă cu multă cunoștință și pătrundere de istoria neamului românesc; în a doua se schițează situațiunea noastră politică modernă, alăturându-i-se și o chartă topografică a elementului românesc din Ardeal și Ungaria. Acest memoriu s'a tradus și în limbile franceză, germană și italiană.

„Institut de chirurgie“ este titlul unui frumos volum eșit de subțipar la București și datorit dlui dr. Asachi. Dsa publică în acest volum materiile cele mai interesante ale cursului dsale la institutul de chirurgie. În partea întâi a reprodus din lecțiunile dsale pe acelea care se referă la unul din subiectele cele mai dificile asupra căruia cercetările moderne au atras atențiunea chirurgilor: topografia cranio-cerebrală. Celelalte lucrări conținute în partea întâi au fost mai toate începute la spital și completate prin experimentațiuni asupra animalelor. În partea a doua, a adunat pe acelea din lecțiunile dsale care presintau ore-care originalitate. Interesanta și elegantă publicațiune conține între altele vignete, grafice și fototipii, reprezentând pe unii din pațiienții tratați de dsa. Primul volum este dedicat: »Studenților în medicină.«

Reviste noue. Revista confederațiunii balcanice, despre care am scris în mai multe rânduri, va eși la 1/13 aprilie în București; va apăre odată pe lună, colaborând dnii Urechia, Hașdău, Esarcu, N. Ionescu, M. Coșalnicean. — »Voința bisericeii române«, organ bisericesc, a apărut la București.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șoiri teatrale și musioale. Dl Iulian, eselențul comic al Teatrului Național din București, după o bôlă îndelungată, a jucat în săptămâna trecută întâia-ora și a fost întâmpinat din partea publicului cu ovațiuni entusiaste. — Tenorul *Gabrielescu*, în urma succeselor sale strălucite din Lisabona, a fost numit de regele Portugaliei cavalier al ordinului Crist, iar direcțiunea teatrului l'a angajat pentru încă cinci luni de zile. — *Dșora Teodorini* care cântă acuma cu mare succes la Lisabona, de acolo se va duce la București spre a da vr'o doue reprezentațiuni. — »*Meșterul Manole*«, piesa reginei României, se va juca la 1/13 aprilie în Burgtheater din Viena.

Teatrul Național din București. Stagiunea teatrală se pôte privi ca sfârșită, căci a început seria beneficiilor. Bilanțul material al stagiunii trecute e mulțumitor, căci intrările serale au produs venite frumoase; dar bilanțul dramatic-românesc nu pôte să mulțumescă. Piesă originală nouă abia s'a jucat una-două, cu toate că direcțiunii i s'au presintat mai multe; s'au jucat mai cu sêmă traducțiuni, între ele unele de valoare, dar cele mai multe nedemne de prima scenă română. Este caracteristic, că nici între piesele care se vor da ca beneficii, nu găsim nici una românească, toate sânt traduse și anume: Sfânt ori Nebun? Nesdrăvaniile divorțului, Luisa Müller, Brigandii, Liliacul, Boccacio și Fatinița.

O stea română. Sub acest titlu citim în »Timpul« din București o informațiune teatrală, din care scotem următoarele: Dna Darclée (recte Hartular), grațioasă artistă română, care a avut un deosebit succes la »Sala« din Milan în noua operă a lui Gomès »Condor« și care aș e o celebritate, va face bucureștenilor plăcerea d'a-i încântă și pe dênșii. Dna Darclée va merge la 1/13 aprilie la București, unde va da cu o trupă italiană o serie de reprezentațiuni. Dl Ricordi, editorul milionar din »Milan«, entusiasmă de vocea dnei Darclée, a rugat pe Verdi să se ducă s'o asculte. Marele compositor s'a dus de mai multe ori s'audă pe dna Darclée și a rugat-o să creeze rolul principal din noua sa operă »Falstaff«, pe care o scrie în acest moment.

O sorată splendidă a fost zilele trecute la Paris la princesa Alesandru Bibescu, distinsa pianistă, atât de serbătorită de lumea din Paris. Cu acosta ocaziune princesa a eșcutat o romanță a lui Léo Delibes »Faut il chanter«, pe care regretatul compositor, ca și Weber, a lăsat-o ca o ultimă gândire, dedicând-o prinsesei Alesandru Bibescu.

Coruri vocale populare. *La Colnic*, aprôpe de Reșița, s'a format la slăruința și sub conducerea dlui Petru Ieremia, absolvent de teologie din Caransebeș, un cor vocal, care la Crăciun a cântat întâia-ora în biserică; iar în luna trecută a dat și o producțiune musicală, cântând mai multe cvartete. — *La Boșamontană* s'a dat în 3/15 martie un concert, de cătră corul vocal popular de acolo, în folosul fondului corului gr. or — *Corul din Ohaba Forgaciu* a cântat la 1 martie în o petrecere la Ficatar, fiind de față mulți. — *In Fabricul Timișorii* s'a înființat un nou cor vocal, sub presiunea dlui învățator Traian Lungu. — *Corul din Semlac*, comitatul Arad, a dat acolo la 8 martie n. concert, urmat de dans.

Teatru în Agnita. Tinerimea din Agnita, sub conducerea învățatorului Emil Mendoccea, a dat acolo de curând o reprezentație teatrală, jucând piesele: Mama Angelușa, Arvința și Pepelea, Evreul de Galitița cu marfă. După reprezentația teatrală urmă joc.

Piese musicale noue de Flondor. Cunoscutul nostru compositor musical, dl Tudor cav. de Flondor,

după o pauză mai lungă, a decis să publice iarăși o serie de compozițiuni naționale. Din acesta pân' acuma au apărut doue și anume: »Florile Bucovinei» vals, dedicat amicului seu Constantin cav. de Buchenthal, editura H. Pardini in Cernăuți; »La Violette» polca-mazurca, dedicată dșorei Maria Czuntu, editura librăriei Const. Gebauer in București. Prețul nu e însemnat.

'BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șciori biseroeșoi și școlare. *Esc. Sa dl Mihail Pavel*, episcopul gr. c. de Oradea-mare, a dat Societății Petru Maior din Budapesta un ajutor de 50 fl. — *Al. Lor dñii episcopi Meșian și Popea* au fost primiți la 12 martie in audiență de către Majestatea Sa. — *In diecesea Orăzii-mari* pensiunea preoților deficienți s'a îmbunătățit cu câte 40 fl. și astfel fiecare capătă 300—340 fl.; preotesele văduve primesc in anul acesta câte 150 fl. — *Dl dr. Ioan Nichita*, avocat in Zălau, a dat ajutore mai multor învățători români săraci din Selagiu.

Ministrul de culte al Ungariei, contele Albin Csáky, a adresat directorilor tuturor școlilor medii, ce stau sub controla guvernului, ordin strict, de a dispune ca profesorii de religiune ai gr. orientailor. gr. catolicilor etc. să propună studiul religiunii in salele de învățământ ale institutului însuș. In acestea limba de propunere fiind cea maghiară, se va preținde, firește, ca și religiunea să se propună in aceeași limbă.

Gimnasiul din Năsăud. Cetim in »Unirea» din Blaș, că dñele trecute a sosit la Năsăud dela ministrul de culte din Budapesta regulamentul gimnasial, care i s'a trimis spre aprobare. Ministrul a șters pe cateheți dintre profesorii ordinari. Gimnasiul are să se numească: »Gimnasiu fundațional năsăudan.» Ministrul își rezervă dreptul de a decide despre limba de propunere și limba română se lasă intre obiectele ordinare.

Despărțire de sârbi. Aflăm din »Luminatorul», că la dorința unanimă a poporului român din Deliblada, consistoriul din Arad a trimis acolo delegați pe dñii Ignatie Pap și I. M. Roșu, cari au reușit să pună temelia la despărțirea românilor de acolo de sârbi in cele bisericesci-școlare-fundaționale. Numerul românilor din Deliblada se urcă la 1300.

Adunare învățătorească. Subreuniunea învățătorilor din despărțământul Cohalmului va ține adunarea sa generală, in 12/24 martie la Cohalm, sub presiul dlui protopresbiter Nicolae D. Mircea. Afară de agendele oficiale, învățătorii G. Andron, N. Pulca, I. Borenciu, S. Grama vor ține prelegeri teoretice și practice.

CE E NOU?

Hymen. *Dl Ioan P. Lazar*, comptabil la institutul de credit și economii »Silvania» din Șimleu, s'a logodit in 12 martie cu dșora Mariți Lăpuștean, învățătoarea școlei Reuniunii femeilor române selăgene in Șimleu. — *Dl Andrei Bogdan*, absolvent de teologie al diecesei gr. c. de Oradea-mare, la 5 martie s'a cununat cu dșora Maria Chereji in Portelec. — *Dl Nicolae Maior*, primar in Macău, s'a logodit cu dșora Maria Csillag, fiica dlui Ioan Csillag notar in Kövegy.

Șciori personale. *Maj. Sa monarcul și Maj. Sa împărătesa-regina Elisabeta* in duminica trecută s'au rentors din Budapesta la Viena; de acolo împărătesa-

regină, însoțită de archiducesa Maria Valeria și de consortele seu principele Fr. Salvator, au pornit la Corfu. — *Dl Ionescu-Gion* a fost numit secretar general al ministerului de culte și instruțiune publică in România. — *Dl Ioan Cipu*, concipient finanțial de cl. I, a fost numit secretar financiar de cl. II. — *Dl dr. Adrian Nistor*, vicienotar la judecătoria r. din Bichiș, a fost numit notar la tribunalul din Zombor.

Academia Română din București va deschide sesiunea sa generală in anul acesta la 19/31 martie. Iubileul de 25 ani se va serba la 1/13 aprilie. Regele, principele Ferdinand, vor asista la acesta serbare, al cărei program se va hotări după deschiderea sesiunii generale.

Damcle române din Sibiu, subscrise la depeșele de felicitare adresate celor patru archierei români, cari au combătut in casa magnaților legea pentru înființarea asilelor de copii, sunt următoarele 48, și nu 42, după cum am scris in nr. trecut: Maria Cosma, Emilia Tilea, Maria Dima, Ana Moga, Octavia Voileanu, Alesandra Rusu, Maria Crișan, Maria Roșca, Aurelia Pipoș, Sofia Șimonescu, Luisa Lazaru, Aurelia Maschkalko, Silvia Barcian, Iustina Olariu, Berta de Preda, Iosefina Paslovits-Dunca, Maria Pop de Harșan, Minerva Brote, Alesandrina Mateiu, Alesandra Moga, Ana Tabacar, Bonstanța Balint, Ana Hodoș, Susana Anastasia, Elisabeta Colbasi, Emilia Gabor, Anastasia Toma, Eleuteria Cristea, Elena Lucuța, Maria Candrea, Calliope Boiu, Maria Roman, Maria Cunțian, Maria Bobeș, Ana Popa, Valeria Popescu, Eugenia Petricu, Catinca Stefan, Elena Popescu, Eugenia Vecerdea, Letiția Bologa, Ana Ghibu, Haretina Rusu, Adela Diaconovici, Iosefina Diaconovici, Zoe Dima, Iosefina Popescu, M. Nadașdi.

Balul Curții in Bucureșol. Joi la 28 februarie (12 martie) s'a dat la Palatul din București al doilea bal al Curții. Regele, regina și moștenitorul de tron au intrat in sală la 10½. Au luat parte membrii corpului diplomatic cu dōmnele, miniștrii cu dōmnele, președintele și consilierii innaltei curți de compturi cu dōmnele, mulți foști senatori și deputați cu dōmnele, funcționari innalți, oficeri, proprietari, comercianți și alții cu dōmnele: peste 1200 persoane. Curenț după intrarea suveranilor in sală, danțul începă cu mare animațiune, in timpul căruia Maj. Lor se întreținură cu mai multe persoane. La ora 1, regele și regina și moștenitorul tronului, împreună cu oșpeții s'au coborât la supeu, la care au luat parte mai bine de 1000 persoane in diferite serii. După supeu începă cotilionul alcătuit de peste 150 părechi de dăntuitori. Suveranii au privit căta timp la diferitele figuri și pe la orele 2 și jumătate s'au retras in apartamentele lor. Danțul, incheiă »Timpul», de unde scōtem acesta informațiune, a mai urmat apoi cu aceeași animațiune până la orele 5 dimineța.

Reuniunea femeilor române din Abrud, in adunarea sa generală din urmă, ținută sub presiul dnei Anna Gall, a constatat că are un capital de 8039 fl. și o pētră aurōsă la mina Concordia. S'a luat act de noua fundațiune de 350 fl. a dlui Mihail Cirlea, despre care informarăm mai de mult pe cetitorii noștri. In comitet s'a mai ales dna Maria Borza.

Legături noue cu România. La începutul acestei săptămāni s'a stabilit deplin in Budapesta intre reprezentanții guvernului român și ai celui ungar o convențiune privitoare la trei legături noue de căi ferate cu România. Prima se va face la pasul Turnuroșu, a doua la pasul Vulcan și a treia la pasul Ghimes.

Manevre militare in Ardeal. La tōmnă se vor face manevre militare in părțile Mureș-Oșorheiului și in giurul Deșului. Manevrelle finale se vor ține in

ținutul dintre Reghinul-săsesc și Bistrița, unde va participa și honveghimea Brigada de cavalerie se va concentra pe la Budacul-săsesc și M. Sajo. Tote se vor încheia la 15 septembrie.

Reuniunea română de agricoltră din Sibiu a ținut, după cum anunțarăm în nr. precedent, în duminică trecută o întrunire agricolă în comuna Poplaca. Întrunirea a fost presădată de dl Eugen Brote, care a vorbit poporului întrunit despre folosul trifoiului și 'n sfârșit a pus la dispoziția primarului 7 chilogrami de semență de trifoiu. Apoi s'a împărțit între popor cărți de economie scrise de dnii E. Brote și D. Comșa. Dl dr. Aurel Brote a citit apoi lucrarea sa intitulată: »Asociațiunile rurale de credit» indemnând pe poplacani să înființeze și ei o astfel de asociațiune. Propunerea s'a și primit și s'a ales o comisiune compusă din săteni, sub conducerea notarului Aurel Millea, care să studieze executarea ideii. Cu asta ocaziune s'au înscris 13 membri în Reuniunea română agricolă din Sibiu. Afară de membrii comitetului, au mai participat din Sibiu și dnii N. Cristea, Ioan Papiu, dr. Ioan Crișan și Pompiliu Pipos. În duminică viitoare asemenea întrunire se va ține la Sadu.

Contra asilelor de copii s'au ținut cu toate 31 de conferențe. Cea din urmă s'a făcut la Mărgita, în comitatul Biharia; ceea a surprins pe mulți, a fost că tocmai cei trei protopopi convocatori nu s'au înfășoșat. Cu toate aceste adunarea s'a ținut și protestul s'a votat în ordinea cea mai bună.

Procesul dlui dr. Luoaiu s'a referat la 19 l. c. la Curie, care asemenea l'a achitat. Astfel această cauză, care a agitat atâta spiritele, în urmă a încetat.

Institute de credit și economii. Victoria din Arad va ține adunarea sa generală în 30 martie n. — *Auraria* din Abrud se va întruni în adunare generală în 22 martie. Din bilanțul publicat scotem următoarele date: capitalul social 30,000 fl., circulațiunea 190,241 fl. 74 cr., profitul curat 6068 fl., 36 cr. — *Hunedora* din Deva a ținut adunarea sa generală în 1 martie; acționarii au primit 8%, adică 4 fl. de acție. — *Ardeleana* din Orăștie încă ș-a publicat bilanțul: capitalul social 75,000 fl., circulațiunea 496,636 fl. 12 cr., profitul curat 14,101 fl. 21 cr. — *Timișana* din Timișoara ș-a ținut adunarea la 6 martie, sub presiunea dlui Em. Ungurian; circulațiunea cassei a fost 2.854,619 fl. 58 cr., venitul curat 13,344 fl. 91 cr., din care sumă 3000 fl se va da ca dividendă de 6%, 10,044 se va adăuga fondului de rezervă, restul pentru scopuri de binefacere. — *Albina* din Sibiu va ține adunarea sa generală în 31 martie; din bilanțul publicat în organul oficial al institutului, aflăm următoarele date: capitalul social 300,000 fl., circulațiune 6.053,553 fl. 41 cr., profit curat 59,298 fl. 82 cr.

Neorolog. *Barbu Constantinescu*, profesor de istorie la liceul Matei Basarab din București, care înainte cu câțiva ani făcuse o călătorie și prin părțile noastre, internat zilele trecute în casa de sănătate a drului Suțu, a încetat din viață acolo. — *Samuil Cirlea*, cetățean în Alba-Iulia, a reposat acolo la 10 martie, în etate de 49 ani; îl gelesc: Nicolae Cirlea maestru și proprietar, Mihail Cirlea notar public regeș în Abrud.

OGLINDA LUMEI.

Prințesele Jérôme Napoleon. vărul lui Napoleon III, a încetat din viață la 18 l. c. în Roma. După mărtea împăratului Napoleon III, el a fost șeful

Napoleoniștilor și ca atare a fost espulsat din Franța, împreună cu toți pretendenții la tronul frances. S'a născut la Triest în 9 septembrie 1822, a fost fiul al doile al fostului exrege Jérôme și al prințesei de Würtemberg Friderica. În politică a jucat rol de multe ori, și din cauza principiilor sale radicale, a fost supranumit »prințul roșu.« La 1859 s'a căsătorit cu prințesa Clotilda, fiica lui Victor Emanuil. A avut doi fii (Victor și Ludovic) și o fată.

Flasoul lui dr. Koch. Limfa lui Koch a făcut un complet fiasco. Somitățile medicale de pe la diferite universități au constatat, că leacul inventat de dr. Koch pentru vindecarea ofticeii și pentru care astă iernă s'a făcut atâta reclam, de care au abusat unii medici șarlatani din Berlin, nunumai că nu produce rezultatul dorit, dar este chiar periculos. Din motivul acesta întrebuițarea limfei s'a și sistat pretotindeni. De atunci apoi s'au aflat alți imitatori ai lui Koch, cari au vestit, că ei au descoperit adevăratul leac al ofticeii. Dar și aceste toate au fost numai moșturi, cum a fost și al lui Koch, pe care pré bine l'a signalizat din capul locului, corespondentul nostru din Berlin.

Un dentist român din America. Din America vine șcirea, că la examenul general de doctorat și de absolvirea studiilor, ținut la colegiul surgico-dentistic din Filadelfia, tinărul Leon Velescu din România a obținut crucea de aur a premiului principal cu un succes rar, prezentând prelungă teza în scris și o lucrare practică dentistică, pe care profesorii esaminatori au calificat-o ca perfecțiune rară. Tinărul Velescu va merge în toamnă la București, spre a începe practica acolo.

Fonograful trădător. Un financiar cunoscut din Paris a avut o idee originală d'a dobândi dovezi în contra unei iubite pe care o bănuia de mai mult timp de infidelitate. Într'una din zile, spune »l'Echo de Paris«, financiarul făcù iubitei sale un cadou: o cutie cu musică, ȳicea el. Cadoul fu așezat aproape de locul cel mai intim al casei, chiar cu mâna galantului bancher. A doua zi, bancherul reintorcându-se la iubita sa, se grăbi să învertescă musica... Ce uimire pentru frumoșă necredincioșă! Musica nu eră alt ceva decât șoptele de amor ale sale cu un tinăr ofițer... Cutia fusese un fonograf! Fieșce, relațiile cu bogatul financiar s'au desfăcut ca și când nici n'ar mai fi fost.

Regele Umberto. Din Roma se anunță, că regele Umberto, voind a contribui și el personal la echilibrarea finanțelor statului, și-a exprimat intenția d'a renunța la 4 milioane din lista sa civilă. Miniștrii înse în unanimitate, s'au împotrivit acestui proiect, având în vedere că lista civilă italiană e una din cele mai mici din Europa, că prințul regal n'a primit apanagiul oferit, în sfârșit că o mare parte a listei civile se foloseșce și aȳi pentru stingerea enormelor datorii lăsate de Victor-Emanuel.

PENTRU DÔMNE TINERE.

Spălătul dantelelor. Bine întinse, dantelele sânt înfășurate séu pe o sticlă lungă, séu pe un sul de sticlă și deasupra se pune o sticlă albă și se cõe, astfel că se acoperă cu totul dantela. Dantelcele astfel aranjate sânt muiate în apă caldă cu săpun, și lăsate 24 ore. După acest timp sânt scõe, și bine stôrse între mâni pentru a scôte necurățenia și sânt eră puse în altă apă curată cu săpun. Vom repetă această operație de atâtea ori, până când nu va mai eși apă necurată din ele. Dacă vedem că s'au curățit bine, atunci le punem în apă rece, pentru a scôte

tot săpunul. Stôrse éráș bine, le punem in fine in apă cu puțină srcohelă (amidon) și sinelă (scrobelă albastră), le scótem imediat și le invêlim in o cârpă albă, pentru a fi bine stôrse între mâni. Dantelele astfel spêlate, vor fi călcate, desfășurate și pe o pătură de lână destul de grósă.

DESCOPERIRI și INVENȚIUNI.

O învenție română. »Constituțional« din București află, că s'a depus spre esaminare la ministerul român de rebel o ingenioasă armă, invenție română, sistem Perrna, Theoharescu, brevetată in cele mai principale state din Europa și din America. Arma este de calibru 8, este ușoră, solidă, foarte simplă și ca sistem este foarte ingenioasă prin faptul: că se poate întrebuința ca armă cu un singur foc, cât și ca armă cu repetiție — prin modul magaziiilor schimbătoare. Intrebuințată ca armă cu un singur foc, se pot trage 20 focuri pe minut; iar cu repetiție se pot trage 35 focuri pe minut, având precisiune de tir surprinzătoare și superioară tuturor armelor cu repetiție. Modul ingenios al construirii, facilitatea manevrării prin blocuri schimbătoare, permite a se trage ori câte focuri și fără întrerupere și fără jenă de încălzirea țevii, iar aplicarea magaziei este atât de simplă, încât chiar și țeranul cel fără carte încă o poate ușor înțelege și mânui.

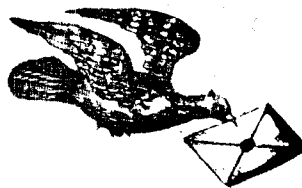
O mașină sburătoare. O nouă mașină sburătoare a fost inventată de inginerul Lawrence Hargrave din Londra și e descrisă in diarul »Engineering.« Ea se deosebește de celelalte mașini de același soi prin aceea, că aripele ei sunt puse in mișcare prin aer comprimat. Aerul acesta se află într'un cilindru care formeză spinarea aparatului. De ambele părți ale cilindrului, se mișcă aripi de hârtie cari țin mașina in aer; alte doue aripi mai mici servesc pentru cărmuirea aparatului. Totul sémănă mult cu un fluture colorat. Mașina a sburat pe un timp liniștit 120 de metri in direcțiune orizontală. Dr. Hargrave, firește nu s'a atârnat de aparatul seu. El se mulțumește numai cu calcule pe hârtie, lăsând altora plăcerea de a-și rupe gâtul.

Reproducerea oărilor ou ajutorul fotografiei este acum la modă in Statele-Unite. Societatea industrială constituită pentru exploatarea acestei invenții se ocupă acum să reproducă Enciclopedia britanică (30 de volume mari) pentru un editor din New-York, prețul operei întregi va pute fi scăzut la 12 franci, rămânând și câștiguri mari. Faptul acesta se crede a fi o lovitură de mörte pentru mașinele tipografice.

Leagăn electric. După cât afirmă diarele științifice »Cosmos« și »Moniteur industriel«, un inginer american a inventat un leagăn electric, in care curentul electric jôcă pentru copil, rolul mamei. Il leagănă incetșor și semnelază cu o scrupuloasă regularitate cele mai mici accidente cari espun patul la supărătoarele efecte ale umezelei.

Ciuma neagră in Siberia. »New-York Herald« primește o telegramă dela Petersburg in care se dice că ciuma neagră seu black death s'a ivit la Tobolsk, in Siberia. Tótă Rusia asiatică, dela Samarcanda până la gurile fluviului Obi, sufere de acest flagel, cu deosebire orașul Obdorsk, care se află pe țărutul Oceanului arctic. Ciuma face pustiiri mari printre Samoiezi. Mii de locuitori au perit și reul crește și se întinde mereu.

Poșta redacțiunei.

»Un haz literar. Orecine se miră in »Tribuna«, că o novelă care astă tómnă ni s'a trimis ca originală și a fost respinsă, mai târziu trimițându-ni-se ca tradusă din limba franceză, s'a admis și s'a publicat. Iată esplancațiunea: Nu redactorul a apreatat novela originală, ci unul din colaboratorii noștri, acesta a scris și respingerea din poșta redacțiunii; decă redactorul ar fi cetit-o, de bună sémă ș-ar fi adus aminte de ea, când la doue luni in urmă a pus ochii pe novela prezentată cu etichetă franceză: prin urmare tóte grațiositățile cu care debuteză dl acela, nu sunt decăt un — haz, firește, cu mult spirit.

Fondată in 1850.

CAROL DELL' ORTÓ

negustorie de sémênțe, la „Cununa Verde“
sémênțe economice, de grădini și de flori.

Am onórea a recomanda onorab. public economical sémênțele mele de lucernă franceză și »ungurească lipsită de tortoșei, sémênțelele de trifoiu roșu stirlian, asemenea veritabilele și de nou imbunătățitele sémênțe de napi de nutret Doblos oberndorfiani, de soiul cel mai plăcut, de mărimea unei sticle urieșe, semilungureți, pentru cari garantez.

Am la dispoziție sémênțe de ierbă engleză, care se poate cosi de trei ori, de pajște și mesticătură de ierbă decorativă.

Așteptând cu cea mai mare promptitudine comandele onorab. public economical, rămân

cu stimă deosebită

Carol Dell' Ortó.

Oradea-mare, piața St. Ladislau, casa Kovács.

La dorință trimit franco contocurenturi ilustrate. Comandele provinciale se efectuează repede și punctual; la comandele mai mari nu se compută spese de împachetare.

(3) 1—3.

Călinarul săptămânei.

Țiua sept.	Călinarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin.	1 din postu, Ev. dela Ioan c. 1, gl. 1, ainv. 9		res. ap
Duminecă	10 Mart. Eodrat.	22 (+) Dom. Flor.	5 59 6 15
Luni	11 Par. Sofronie	23 Teodor	5 58 6 16
Marți	12 Cuv. Teofan	24 Gavriil	5 55 6 17
Mercuri	13 Par. Nichifor	25 (+) Bunavest.	5 54 6 19
Joi	14 Cuv. Benedict	26 Joia verde	5 52 6 20
Vineri	15 Mart. Agapi	27 Vinerca secă	5 50 6 22
Sâmbătă	16 Cuv. Nicon	28 Malchu	5 48 6 23

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.